

Öğrenci Algısına Göre Öğretmen Etik Değerler Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Yüksel GÜNDÜZ¹, Zehra Sedef COŞKUN²

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, öğrencilerin algısına göre öğretmenlerin etik değerlerini ölçen, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmektir. Araştırmanın çalışma grubunu, 2010-2011 öğretim yılında Artvin Merkez ilçesinde bulunan 6 ilköğretim okulunun 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflarına devam eden 617 öğrenci oluşturmaktadır. Ölçeğin yapı geçerliliğini belirlemek için Kaiser Normalleştirilmesiyle Varimax dik döndürme tekniği (Varimax with Kaiser Normalization) ile açımlayıcı faktör analizi işlemi gerçekleştirilmiştir. Daha sonra doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Öğrenci Algısına Göre Öğretmen Etik Değerler Ölçeği'nin kriter geçerliğinin belirlenmesi için Sıfat Listesi (Adjective Check List) (ACL) testinin de uygulaması yapılmıştır. Ölçeğin güvenirlilik hesaplamaları için Cronbach-alpha iç tutarlık katsayısı ve test-tekrar test hesaplamaları yapılmıştır. Açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi sonucunda 30 maddeden ve iki boyuttan oluşan bir ölçek elde edilmiştir. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı .95, test tekrar test korelasyon katsayısı .88 olarak hesaplanmıştır. Bu değerler, ölçeğin öğretmenlerin etik değerlerini ölçmede geçerli ve güvenilir bir ölçüm yapabileceğinin kanıtı olarak kabul edilebilir.

Anahtar kelimeler: Etik, mesleki etik, etik değerler ölçeği, geçerlik, güvenirlilik

Development of Teachers' Ethical Values Scale According to Student Perception: A Study of Validity and Reliability

ABSTRACT

Aim of this study is to develop a valid and reliable scale that measure teachers' ethical values according to students perceptions. The sampling of the research consisted of 617 students attending the elementary schools 4, 5, 6 and 7th grades in the city of Artvin Center county in academic year of 2010-2011. In order to determine structural validity of scale, explanatory factor analysis procedure is applied by Varimax with Kaiser Normalization. Also, in order to determine criteria validity of Teachers' Ethical Values Scale According to Student Perception, Adjective Check List (ACL) test is applied. For calculation of scale reliability Cronbach-alpha internal coherence coefficient and test-retest calculations were made. After the explanatory and corroborant factor analysis, the scale consisted of 30 items and two dimentions. Internal coherence coefficient of the scale is .95 and test-retest correlation coefficient is .88. These values could be considered as an

¹ Yrd. Doç. Dr., Artvin Çoruh Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Seyitler Kampüsü. Artvin, gunduz0735@hotmail.com

² Arş. Gör., Artvin Çoruh Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Seyitler Kampüsü. Artvin, zehrasedefcoskun@gmail.com

indication that this scale can perform a valid and reliable measurement of teachers' ethical values.

Keywords: Ethical, occupational ethics, ethical values scale, validity, reliability.

GİRİŞ

Toplumda genel olarak bütün uğraşları meslek olarak görme eğilimi vardır. Ancak toplumsal yaşamda kabul gören bütün uğraşlar meslek olarak kabul edilmez. Bir uğraşın meslek olarak kabul edilmesi için bazı kriterleri taşıması gerekmektedir. Bu anlamda meslek, insanlara yararlı mal ve hizmetler üretmek ve bunun karşılığında para kazanmak için yapılan, belli bir eğitimle kazanılan sistemli bilgi ve becerilere dayalı, kuralları toplumca belirlenen ve etik değerleri kapsayan etkinlikler bütünüdür (Kuzgun, 2000). Mesleği meslek yapan bir takım genel ilkeler bulunmaktadır. Bu ilkeleri Aydın (2006), toplumun kaçınılmaz olan bir gereksinimini karşılaması, kişinin salt kendi doyumunu için değil aynı zamanda başkalarının yararı içinde yapılan bir uğraş olması, sistemli bir eğitimle kazanılmış özel bilgi ve becerilere dayalı olması, araştırma ve deneylerle geliştirilerek zamanla kendine özgü tekniklere sahip olması, maddi kazanç elde etmek için yapılan bir uğraş olması ve toplumca kabul edilmiş etik değerleri ve ilkeleri olarak belirtmiştir. Bir mesleğin meslek olarak varlığını sürdürebilmesi, toplum tarafından kabul görmesiyle olanaklıdır. Aksi durumda meslek meslek olma niteliğini kaybeder. Burada, mesleği meslek yapan ilkelerden birinin toplumca kabul edilmiş etik değerleri ve ilkelerinin olması önemli görülmektedir.

Etik, bir etkinlik alanı olarak felsefenin bir dalı, bir ahlak felsefesi alanı, ahlaki olanın özünü ve temellerini araştıran bir felsefe etkinliğidir. Bu anlamda etik, insanın kişisel ve toplumsal yaşamdaki ahlaki sorunlarını ele alıp inceler (Akarsu, 2010).

Etik sözcüğü, Yunanca “karakter”, “adet”, “usul”, veya “gelenek” anlamına gelen “ethos” sözcüğünden türetilmiştir. Latince “morality” kavramı ise Türkçe’de “ahlak” olarak kullanılmaktadır. Etiğin ilgi alanı, insanın bütün davranış ve eylemlerinin temelini araştırılmasıdır (Mengüşoğlu, 1965: Akt. Aydın, 2006). Etik, iyi ve doğru olanı değil, bir şeyin iyi ve doğru olduğu hükmüne nasıl varılacağını gösterir. Böylece, ahlaki yargılarda bulunmaz, ahlak üretmez, ahlak üzerine konuşur. Eylemlere ilişkin ahlaki yargıların nasıl oluştuklarını üst bir bakış açısı ile çözümlenmeye çalışır (Pieper,1999).

Kimi mesleklerde karşılaşılan etik sorunların artmasının ya da artan sorunların farkına varılmasının sonucu, mesleki etik kavramı ortaya çıkmıştır. Tıp etiği, hukuk etiği, çevre etiği, işletme etiği, spor etiği, basın etiği, eğitim etiği gibi meslek etiklerini sıralamak olanaklıdır. Meslek etiği, özellikle doğrudan doğruya insanla ilgili mesleklerde uyulması gereken davranış kurallarıdır. Mesleki etik kavramını Çabuk ve İşgüden (2006), meslek yaşamındaki davranışları yönlendiren, neyin yapılacağı neyin yapılmayacağı konularında rehberlik eden etik prensipler ve standartların toplamı olarak; Duke (1990), mesleki

davranışlara kılavuzluk eden temel değerler ve kavramlar olarak ve Özgener (2004), eylemleri biçimlendiren ilke ve standartlar olarak tanımlamışlardır. Meslek etiği genel olarak neyin doğru ya da neyin yanlış olduğu ile ilgili kurallar ve standartlarla ilgilenir. Meslek etiğinin en önemli yanlarından biri, dünyanın neresinde olursa olsun, aynı meslekte çalışan bireylerin bu davranış kurallarına uygun davranmalarının gerekliliğini (Aydın, 2002) ortaya koymasıdır.

Meslek üyelerinden beklenen, ortaya çıkaracağı ürünün, toplumsal yaşama katılacağından, toplumsal sorumluluk duymaları, mesleğin bilimsel ve teknik gereklerinden ödün vermemeleridir. Bu ise, meslek ilkelerinin içselleştirilmesi ve bir meslek ahlakına dönüşmesiyle olanaklıdır (Kubilay, 2003).

Öğretmenlik mesleği belirli kuralları oluşmuş, en köklü ve saygın mesleklerden biridir. Diğer mesleklere oranla öğretmenlik mesleği ve etik arasında biraz daha fazla bir ilişki olduğu göz ardı edilemez. Meslek etiği ilkelerinin evrensel değerler üzerine kurulu olduğu gerçeğinden hareket edildiğinde, bir öğretmenin branşı ne olursa olsun, bazı etik ilkeler doğrultusunda hareket etme zorunluluğu vardır ve bu bağlamda sorumluluklarının neler olduğunu çok iyi bilmesi gerekmektedir (Ilgaz ve Bilgili, 2006). Burada, bir mesleğin etik ilkesi ile mesleğe ilişkin profesyonel davranışlar kümesi ifade edilmektedir. Etik ilkeler yasa gücünde etkiye sahiptir. Gelişmiş ülkelerde öğretmenlik mesleğinin etik ilkeleri ilgili tarafların katılımıyla belirlenmekte, etik ilkelere ilişkin eğitim, hizmet öncesi meslek eğitiminden başlayarak süreklilik göstermekte ve etik ilkelere uygun yaptırımlar titizlikle uygulamaktadır (Şahin, 2004).

Toplumun ulusal, manevi ve etik değerlerini okulda ve sınıfta yaşama ve öğrencilere yaşatma, öğrenci öğretmen ilişkisinde belli kuralların dışına çıkmama, öğrencileri korkutmama, kendi inanç ve fikirlerini öğrencilere zorla dayatmama, diğer meslektaşlar ve velilere insanca davranma, yolsuzluklardan sakınma, okul kaynaklarını israf etmeme, adaletli olma gibi özellikler mesleki etiğe örnek olarak verilebilir (Yaşaroğlu, 2007). Aydın (2006)'a göre, öğretmenlerin mesleki etik ilkeleri profesyonellik, hizmette sorumluluk, adalet, eşitlik, sağlıklı ve güvenli bir ortamın sağlanması, yolsuzluk yapmamak, dürüstlük, doğruluk ve güven, tarafsızlık, mesleki bağlılık ve sürekli gelişme, saygı, kaynakların etkili kullanımı şeklinde sıralanabilir. Bu etik ilkelere ek olarak açıklık-şeffaflık ve hesap verilebilirlik de eklenebilir.

Eğitim öğretimin en temel parçası olan öğretmenlerin yukarıda belirtilen mesleki ilkelere sıkı sıkıya bağlı kalmaları, öğrencilerin okuldaki öğrenme süreçlerini iyileştireceği gibi öğrencilerin hak ve sorumluluklarını öğrenerek daha bilinçli, katılımcı ve demokratik yurttaşlar olarak yetiştirilmelerine katkı sağlayacaktır. Bu anlamda ideal bir öğretmen, yalnız kusursuz öğretme yetenekleri ile değil, aynı zamanda yaşama biçimi ile de örnek alınacak ahlaki bir modele dönüşür. Burada toplum, öğretmenlerden, öğrettiklerini örnek olarak yaşayan ideal insanlar olmalarını beklemektedir (Aydın, 2011). Dolayısıyla profesyonel bir meslek olan öğretmenlik mesleğinin etik ilkelerine uymaları zorunludur.

Literatür incelemeleri sonucu öğretmenlerin mesleki etik ilkelere uyma düzeylerini araştıran birçok araştırmaya ulaşılmıştır (Gözütok, 1999; Pelit ve Güçer, 2006; Dayanç, 2007; Uğurlu, 2008; Turgut, 2010; Öztürk, 2010; Campbell, 2000). Ancak, ilköğretim öğrencileri gözüyle bu konuya bakan araştırmalar ise sınırlı kalmıştır (Örenel, 2005; Yaman, Çetinkaya Mermer ve Mutlugil, 2009). Yapılan araştırmalarda öğretmenlerin mesleki etik değerlerini ölçmek amacıyla çeşitli ölçme araçları kullanılmıştır. Bu araçların bazıları araştırmacılar tarafından geliştirilirken, bazıları ise yurt dışındaki araştırmacılar tarafından geliştirilen ölçeklerin uyarlanması şeklinde kullanılmıştır. İlköğretim öğrencilerinin gözüyle öğretmenlerin etik değerlerini ölçen ölçme araçlarının sayısı çok sınırlı kalmıştır. İlköğretim öğrencilerinin gözüyle öğretmenlerin etik değerlerini ölçme konusunda standart bir ölçme aracının geliştirilmesinin alandaki bu boşluğun doldurulmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu amaçla, ilköğretim öğrencilerinin görüşlerine göre, öğretmenlerin etik değerlere uyma düzeylerini ölçen geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirilmeye çalışılmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, amaca uygunluğu yönünden genel tarama modeli kullanılmıştır. Genel tarama modeli, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2004, s.79).

Çalışma Grubu

Bu araştırmada veri toplamak amacıyla, 2010-2011 öğretim yılında Artvin ili Merkez ilçede bulunan 6 ilköğretim okulunun 4-5-6-7 ve 8. sınıflarında öğrenim görmekte olan 617 öğrenciden oluşan bir çalışma grubu kullanılmıştır. Gruba dâhil olan öğrencilerin % 50,7'si kız; % 49,3'ü erkektir. Yine çalışma grubunun % 40,5'i 4ve 5. sınıf öğrencisiyken; % 59,5'i 6-7 ve 8. sınıf öğrencileridir.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veri toplamak üzere üç ayrı ölçme aracı kullanılmıştır. Bunlardan ilki çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin demografik özelliklerini saptamak üzere kullanılan iki soruluk bir ankettir. Bu ankette öğrencilerin cinsiyeti ve öğrenim gördükleri sınıf soruşturulmuştur.

Araştırmanın ikinci veri toplama aracı; bu araştırma kapsamında geçerliği ve güvenilirliği yapılan; Öğrenci Algısına Göre Öğretmen Etik Değerler Ölçeği'dir. Adı geçen ölçek geliştirilmeden önce, ilgili yabancı ve Türkçe kaynaklar taranarak, bir öğretiliminde olması beklenen etik değerler saptanmıştır. Belirlenmiş olan bu etik değerleri öğrenci algısına göre belirleyebilmek için bir soru havuzu oluşturulmuştur. Daha sonra bu etik değerler göz önünde tutularak, ilköğretim okulu öğrencilerinin anlayabileceği şekilde sade bir dil ile 50

maddelik likert tipi bir ölçek hazırlanmıştır. Hazırlanan bu taslak ölçek, kapsam geçerliğini sorgulamak üzere beş eğitimbilimci akademisyene gönderilmiş ve onlardan görüş istenmiştir. Beş akademisyenin de “ölçekte yüzde yüz kalmalıdır” şeklinde yorumladığı 31 madde, ölçek kapsamına alınmıştır. Hazırlanan bu ölçek, 30 kişilik bir öğrenci grubuna deneme amacıyla uygulanmış ve öğrencilerin ölçeğin maddelerinin dilini anlamada bir sorunları olmadığı anlaşılmıştır.

Araştırma kapsamında kullanılan üçüncü ölçek, Sıfat Listesi Kişilik Testi (Adjective Check List = ACL)’dir. Bu ölçek; Öğrenci Algısına Göre Öğretmen Etik Değerler Ölçeği’nin kriter geçerliğini saptamak üzere kullanılmıştır. Sıfat listesi Kişilik Testi Amerika Birleşik Devletlerinde geliştirilen Adjective Check List adlı kişilik testinin, Türkiye için geliştirilen adaptasyonudur. Ölçek Prof.Dr. Gought ve Heilbrun tarafından 1983 yılında geliştirilmiş ve geçerlik ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Testin Türkiye adaptasyonu, geçerliği, güvenilirliği ve norm çalışması Savran (1993) tarafından gerçekleştirilmiştir. Savran’ın uyarlamasını yaptığı Sıfat Listesi 5 hafta ara ile 40 kişilik bir gruba iki kez uygulanmış ve test-tekrar test ilişki katsayısı bütün alt testler için istatistiksel açıdan anlamlı çıkmıştır. Alt testlerin ortalama ilişki değeri 0.78’dir. Testin güvenilirliğini saptamak için çeşitli eğitim, cinsiyet, kültür ve meslek gruplarından seçilmiş 8 yaş ve üstü çocuk, ergen ve yetişkinlerden oluşan 300 kişilik bir örneklem üzerinde iç tutarlık çalışması yapılarak güvenilirlik katsayısı ortalamaları 0.93 bulunmuştur. Testte bulunan her bir sıfat için çeşitli madde analiz işlemleri yapılmış, bazı maddelerin işlevliklerinin olmadıkları saptanarak, testte gerekli değişiklikler yapılarak ikinci bir çalışma ile testte bulunan tüm sıfatların işlevlikte olduğu saptanmıştır. Testin uygulamasında bireylerin belli sayıda sıfat işaretleme zorunlulukları bulunmamaktadır. Bu nedenle testin standart puanlara dönüştürme işlemi, işaretlenen sıfat sayısına göre çeşitli kategoriler oluşmuştur. Diğer taraftan testin geçerlilik çalışmasında ham puanlar bazında kadın ve erkek denekler arasında anlamlı farklılıklar bulunduğu için, iki cinsiyet için de ayrı kategoriler oluşturulmuştur. Sıfat Listesi’nin orjinal el kitabında, testin bir başka kültür yapısı içinde kullanımında ve norm çalışmasında bu kategori grupları için belli yüzdelerle sınırlamalar getirilmiştir. Bu amaçla yüzdelerle sınırlara ulaşmak için yaklaşık 2000 kişilik farklı kültür, eğitim, cinsiyet özelliklerine sahip gruba uygulama yapılmıştır. Standart puanlar, istenen yüzdelerle sınırlar çerçevesinde bu 2000 kişi içerisinde seçilen 700 (350 kadın, 350 erkek) kişilik grup üzerinden elde edilmiştir. Test 300 sıfattan ve 24 alt ölçekten oluşmaktadır. Tümüyle sağlıklı bireylerin sahip oldukları çeşitli kişilik özelliklerini belirlemeye yönelik olarak hazırlanmıştır. Ölçek bireylerin kendi benlik algılarını ölçtüğü gibi aynı zamanda her hangi bir bireyin kişilik özelliğini nasıl algıladığını ölçebilmektedir.

BULGULAR ve YORUM

Araştırmanın bu bölümünde, Öğrenci Algısına Göre Öğretmen Etik Değerler Ölçeği'nin geçerlik ve güvenilirliğine ilişkin elde edilen bulgular ele alınarak yorumlanmıştır.

Geçerlik Çalışmaları

a) **Yapı Geçerliği:** Ölçeğin faktör yapısını belirlemeye yönelik olarak öncelikle döndürülmemiş temel bileşenler analizi uygulanmış, ardından belirlenen faktörleri yorumlamada ve anlamlandırmada kolaylık sağlamak amacıyla Kaiser Normalleştirilmesiyle Varimax dik döndürme tekniği (Varimax with Kaiser Normalization) kullanılarak analiz yinelenmiştir.

Tablo 1. *KMO ve Bartlett's Testi Değerleri*

Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterliği		,97
Barlett Test of Sphericity	Ki-kare Değeri	10459,97
	S.derecesi	43
	P	,000***

***p<,001

Açımlayıcı faktör analizi çerçevesinde ilk işlem olarak Kaiser-Meyer-Olkin Değeri bulunmuştur. Bilimsel olarak Kaiser-Meyer-Olkin Değerinin, 50'nin üstünde olması ölçeğin geçerliğinin sınındığı örneklem büyüklüğünün faktör analizi yapmak için uygun olduğunu göstermektedir (Tavşancıl, 2010; Şencan, 2005). Tablo 1'de görüldüğü gibi Ölçek için Kaiser-Meyer-Olkin Değeri, .97 olarak bulunmuştur. Bu sonuca dayalı olarak örneklem büyüklüğünün yeterli olduğuna karar verilmiştir. Barlett test sonucunun istatistiksel açıdan .001 düzeyinde anlamlı sonuç vermesi nedeniyle, ölçek ile ölçümlenen özelliğin evren parametresinde çok boyutlu bir özellik olduğu anlaşılmıştır. Elde edilen Kaiser-Meyer-Olkin ve Barlett test sonuçlarına göre yapılan açımlayıcı faktör analizi işlemleri istatistiksel açıdan yorumlanabilir özelliktedir.

Tablo 2. *Açımlayıcı Faktör Analizi Sonuçları*

Faktör	Faktör Yüklerinin Döndürülmüş Toplamları		
	Toplam	Açıklanan Varyans %	Kümülatif %
1	8,54	28,49	28,49
2	6,53	21,79	50,29

Açımlayıcı faktör analizi işlemleri ilk etapta 31 madde üstünden gerçekleştirilmiştir. Yapılan analiz sonucunda eigenvalue (özdeğer) değeri 1'in üstünde toplam 3 alt boyut belirlenmiştir. Ancak yapılan inceleme sonucunda özdeğeri 2'nin altında olan alt boyutun tek başlarına açıkladıkları varyans yüzdelерinin yeterli olmadığı anlaşılmıştır. Bu sonuç üzerine faktör analizi işlemi özdeğer 2 olarak alınarak tekrarlanmıştır Tablo 2'nin incelenmesinden anlaşılacağı üzere özdeğeri 2'nin üstünde iki tane alt boyut bulunmaktadır.

Oluşan iki faktörün açıklanan toplam varyans miktarı % 50,29'dur. Faktörlerin açıkladıkları varyans miktarları sırasıyla birinci faktör için % 24,49 ve ikinci faktör için % 21,79 olarak belirlenmiştir. Yapı geçerliği olan bir testte, testin tüm alt boyutların açıkladığı toplam varyansın % 40'ın üstünde olması gerekmektedir (Büyüköztürk, 2010; Tavşancıl, 2005). Öğrenci Algısına Göre Öğretmen Etik Değerler Ölçeği'nin alt boyutlarının açıkladıkları toplam varyans yüzdesi 50,29 olduğu için, ölçeğin yapı geçerliğinin yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 3. Öğrenci Algısına Göre Öğretmen Etik Değerler Ölçeği Maddelerinin Faktör Yükleri

Madde No	Faktörler	
	1	2
1	,76	,20
3	,72	,25
20	,68	,41
31	,67	,35
29	,65	,22
22	,65	,43
23	,65	,44
19	,64	,44
26	,64	,38
13	,62	,42
24	,61	,29
28	,59	,41
17	,58	,49
5	,56	,49
2	,56	,32
18	,52	,51
4	,48	,31
27	,45	,25
12	,19	,67
11	,31	,67
15	,26	,65
10	,41	,61
7	,41	,60
16	,33	,54
8	,40	,53
14	,42	,51
25	,18	,51
9	,26	,47
6	,40	,46

Bir maddenin, bir faktörde yer alabilmesi için o faktördeki yükünün .30'un üstünde bulunması gerekmektedir (Büyüköztürk, 2010). Bu doğrultuda yapılan inceleme sonucunda, madde 30'un iki faktörde de yükleri .30'un altında olduğu için ölçek kapsamından çıkartılmıştır. Tablo 3'de madde 30'un çıkartılmasından sonra geri kalan 30 maddenin yer aldığı faktördeki faktör yükleri yer almıştır. Bu çözümlemede faktör yük değeri tüm maddeler için 0.458 ve daha yüksektir.

Bu aşamadan sonra Öğrenci Algısına Göre Öğretmen Etik Değerler Ölçeği'nin yapısının uygun olup olmadığı Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) ile incelenmiştir. DFA analizleri LISREL 8.5 paket programı kullanılarak yapılmıştır (Jöreskog ve Sörbom, 2001). Analizlerde en yüksek olabilirlik kestirim yöntemi (maximum likelihood) tekniği kullanılmıştır.

Schermelleh-Engel ve Moosbrugger (2003)'in çalışmasında belirttiği doğrulamalı faktör analizi sonucunda bakılması gereken değerler Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4. *Standart Uyum Ölçüleri*

Ölçüler	En iyi değerler	Kabul edilebilir değerler
RMSEA	0.00 ile 0.05 arası	0.05 ile 0.08 arası
SRMR	0.00 ile 0.05 arası	0.05 ile 0.10 arası
GFI	0.95 ile 1.00 arası	0.90 ile 0.95 arası
AGFI	0.90 ile 1.00 arası	0.85 ile 0.90 arası
CFI	0.95 ile 1.00 arası	0.90 ile 0.95 arası
NFI	0.90 ile 1.00 arası	0.85 ile 0.90 arası

Ölçeğin nihai formunda birinci alt boyut olan, “Mesleki Sorumluluk” alt ölçeğinde 19 madde, ikinci alt boyut olan, “ Mesleki Yeterlilik” alt ölçeğinde 11 madde yer almaktadır. Yapılan doğrulamalı faktör analizinde Ki-Kare= 905,55 ($p<.001$), Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü (Root Mean Square Error of Approximation, RMSEA) = 0.045, Normlaştırılmış Uyum İndeksi (Normed Fit Index, NFI) = 0.89, Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (Comparative Fit Index, CFI)= 0.94, İyilik Uyum İndeksi (Goodness of Fit Index, GFI)= 0.91 ve Düzeltilmiş İyilik Uyum İndeksi (Adjusted Goodness of Fit Index, AGFI)=0.90 olarak bulunmuştur. Doğrulamalı faktör analizi sonucu ortaya çıkan veriler tablo 4'deki değerler ile karşılaştırıldığında Kök ortalama kare yaklaşım hatası (RMSEA) değerinin mükemmel, uyum iyiliği indeksi (GFI) değerinin kabul edilebilir, düzeltilmiş uyum iyiliği indeksi (AGFI) değerinin mükemmel, karşılaştırmalı uyum indeksi (CFI) değerinin kabul edilebilir ve normlaştırılmış uyum indeksi (NFI) değerinin kabul edilebilir bir uyum gösterdiği söylenebilir. Bu uyum indeksi değerleri modelin uyumlu olduğunu göstermektedir.

19 maddeden oluşan mesleki sorumluluk alt boyutuna ait maddelerin faktör yükleri. 35 ile .78 arasında değişmektedir. Bu maddelere örnek olarak “Öğretmenlerimiz hoşgörülüdürler, Öğretmenlerimiz bizi değil davranışlarımızı eleştirirler” gösterilebilir. İkinci faktör olan mesleki yeterlilik alt boyutuna ait maddelerin faktör yükleri .26 ile .72 arasında değişmektedir. Bu maddelere örnek olarak “Öğretmenlerimiz sır tutarlar, Öğretmenlerimiz bize isimimizle hitap ederler” gösterilebilir.

Alt boyutlara giren maddeleri ve madde sayılarını gösteren Tablo 5 aşağıda sunulmuştur.

Tablo 5. Faktör Analizi Sonucunda Belirlenen Alt Boyutlar ve Bu Boyutlardan Yüksek Alan Maddeler

Faktör	Madde Sayısı	Madde Numarası
1	19	1,2,3,4,5,13,17,18,19,20,21,22,23,24,26,27,28,29,31
2	11	6,7,8,9,10,11,12,14,15,16,25

Tablo 5’ de görüldüğü gibi belirlenen birinci faktör 19 maddeden (1, 2, 3, 4, 5, 13, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 27, 28, 29, 31) ve ikinci faktör 11 maddeden (6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 25) oluşmaktadır. Son haliyle ölçek, 30 maddelik bir ölçektir.

Her bir faktörü oluşturan maddeler incelenerek, alt boyutlar isimlendirilmiştir. Bu bağlamda birinci alt boyuta “Mesleki Sorumluluk”, ikinci alt boyuta da “Mesleki Yeterlilik” alt boyutu adı verilmiştir.

Yeni geliştirilen bir ölçeğin yapı geçerliğinin belirlenmesinde kullanılan bir başka yöntem, açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi sonucunda belirlenen alt boyut puanlarının test toplam puanları ile ve kendi aralarındaki korelasyonlarının hesaplanmasıdır. Bu doğrultuda Öğrenci Algısına Göre Öğretmen Etik Değerler Ölçeği toplam ve alt boyutları arasındaki ilişkiler bulunarak sonuçları Tablo 6’de gösterilmiştir.

Tablo 6. Öğrenci Algısına Göre Öğretmen Etik Değerler Ölçeği Toplam ve Alt Boyutlar Arası İlişkiler

	I.Boyut	II.Boyut	Toplam
I.Boyut	1,00	,65***	,96***
II.Boyut		1,00	,95***
Toplam			1,00

*p<,05 **p<,01 ***p<,001

Geçerli bir testte alt boyutların test toplam puanları ile korelasyonunun istatistiksel açıdan anlamlı ve yüksek korelasyon göstermesi gerekmektedir (Tavşancıl, 2010). Öğrenci Algısına Göre Öğretmen Etik Değerler Ölçeği’nin toplam puanları ile alt boyutları içinde en yüksek korelasyon I.Faktörden (.96) elde edilmiştir. En düşük korelasyon ise 2. faktör ile elde edilmiştir (.95). Tüm boyutların toplam puanlar ile korelasyonu istatistiksel açıdan .001 düzeyinde anlamlıdır. Yine geçerli bir testte alt boyutlar arasındaki korelasyonun ne çok yüksek ne de çok düşük olması, ancak istatistiksel açıdan anlamlı sonuç vermesi gerekmektedir. Öğrenci Algısına Göre Öğretmen Etik Değerler Ölçeği’in alt boyutları arasındaki korelasyon katsayısı .65 olup, istatistiksel açıdan .001 düzeyinde anlamlıdır. Elde edilen bu sonuçlar da ölçeğin yapı geçerliğini ispatlayan önemli bir bulgudur.

- b) **Kriter Geçerliği:** Öğrenci Algısına Göre Öğretmen Etik Değerler Ölçeği'nin kriter geçerliğini belirlemek amacıyla Savran (1993) tarafından Türkçe'ye uyarlanıp geçerlik güvenirlik işlemleri gerçekleştirilen Sıfat Listesi (ACL) kullanılmıştır. Öğrenci Algısına Göre Öğretmen Etik Değerler Ölçeği ve Sıfat Listesi Kişilik testi 30 kişilik çalışma grubuna uygulanmıştır. Elde edilen puanlar arasındaki korelasyon katsayıları Tablo 7'da sunulmuştur.

Tablo 7. Öğrenci Algısına Göre Öğretmen Etik Değerler Ölçeği Toplam ve Alt Boyutları ve Sıfat Listesi Alt Boyutları Arasındaki İlişkiler

ACL Alt Boyut	n	I.Alt Boyut	II.Alt Boyut	Toplam
Başarma	30	,31**	,32**	,41**
Başatlık	30	,38**	,39**	,32**
Sebat	30	,57***	,47***	,54***
Düzen	30	,44***	,46***	,54***
Duyguları Anlama	30	,11	,10	,21
Şefkat Gösterme	30	,29*	,20	,23*
Yakınlık	30	,20	,19	,22
KCI	30	,13	,12	,19
Gösteriş	30	,22	,20	,20
Bağımsızlık	30	,05	,02	,03
Saldırganlık	30	,09	,06	,12
Değişiklik	30	-,04	-,07	-,03
İlgi Görme	30	,16	,13	,12
Kendini Suçlama	30	,19	,18	,21
Uyarlık	30	,32**	,34**	,32**
DHO	30	-,03	-,02	-,04
Otokontrol	30	,20	,29*	,23*
Özgüven	30	,35**	,28*	,34**
Kişisel Uyum	30	,22	,19	,22*
İdeal Benlik	30	,39***	,32***	,41***

Yaratıcı Kişilik	30	-,04	-,05	-,01
Askeri Liderlik	30	,20	,30**	,36**
Erkeksi Özellikler	30	,14	,13	,12
Kadınısı Özellikler	30	,24*	,19	,24*

P<,05 **p<,01 ***p<,001

Öğrenci Algısına Göre Öğretmen Etik Değerler Ölçeği toplam puanları ile yine öğrenciler tarafından algılanan ACL kişilik testi başarıma, başatlık, sebat, düzen, şefkat gösterme, uyarlık, otokontrol, özgüven, kişisel uyum, ideal benlik ve askeri liderlik alt boyut puanları arasında istatistiksel açıdan en az ,05 düzeyinde pozitif yönde anlamlı ilişkiler elde edilmiştir. Öğrenciler öğretmenlerini başarıma, başatlık, sebat, düzen, şefkat gösterme, uyarlık, otokontrol, özgüven, kişisel uyum, ideal benlik ve askeri liderlik özelliklerini yüksek düzeyde algıladığında, onları etik değerlere uygun davranışlarda buldukları yönünde algılamışlardır.

Öğrenci Algısına Göre Öğretmen Etik Değerler Ölçeği I. alt boyut puanları ile yine öğrenciler tarafından algılanan ACL kişilik testi başarıma, başatlık, sebat, düzen, şefkat gösterme, uyarlık, özgüven, ideal benlik ve kadınısı özellikler alt boyut puanları arasında istatistiksel açıdan en az .05 düzeyinde pozitif yönde anlamlı ilişkiler elde edilmiştir.

Öğrenci Algısına Göre Öğretmen Etik Değerler Ölçeği II. alt boyut puanları ile yine öğrenciler tarafından algılanan ACL kişilik testi başarıma, başatlık, sebat, düzen, uyarlık, otokontrol, özgüven, ideal benlik ve askeri liderlik alt boyut puanları arasında istatistiksel açıdan en az ,05 düzeyinde pozitif yönde anlamlı ilişkiler elde edilmiştir.

Güvenirlilik Analizlerine Yönelik Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde Öğrenci Algısına Göre Öğretmen Etik Değerler Ölçeği Toplam ve alt boyutlarının güvenirlilik analizine yönelik bulgular ele alınmıştır.

- Test-Tekrar Test Güvenirliliği:** Ölçeğin test tekrar test güvenirliliğini belirlemek üzere N=30 olan gruba ölçek 7 gün arayla iki kez uygulanmıştır. Bu amaçla ön ve son test uygulama sonuçları arasında Pearson çarpım moment korelasyon analizleri gerçekleştirilmiştir. Öğrenci Algısına Göre Öğretmen Etik Değerler Ölçeği Toplam ve Alt Boyutlarının test-tekrar test güvenirlilik katsayıları Tablo 7’de verilmiştir. Hesaplanan Pearson çarpım moment korelasyon analizleri sonucunda Öğrenci Algısına Göre Öğretmen Etik Değerler Ölçeği Toplam ve her bir alt boyutun iki uygulama arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki gösterdiği belirlenmiştir (p<.001). Elde edilen bu sonuçlara dayalı olarak

Öğrenci Algısına Göre Öğretmen Etik Değerler Ölçeği ölçeğinin yüksek güvenilirliğe sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 8. Öğrenci Algısına Göre Öğretmen Etik Değerler Ölçeği Toplam Ve Alt Boyutlarının Test-Tekrar Test Güvenirlik Katsayıları

Ölçek	Test-Tekrar Test Güvenirlik Katsayısı (r)
I.Alt Boyut	,85***
II:Alt Boyut	,72***
Toplam	,88***

*p<,05 **p<,01 ***p<,001

- b) **İç Tutarlılık Güvenirliği:** Bu araştırma kapsamında ele alınan Öğrenci Algısına Göre Öğretmen Etik Değerler Ölçeği Toplam ve Alt Boyutlarının iç tutarlığı her bir maddenin varyansına dayalı Cronbach's Alpha ve ölçek maddelerinin iki ayrı yarıya ayrılmasına dayalı Guttman ve Spearman Brown işlemleri ile belirlenmiştir.

Tablo 9. Faktör Analizi Sonucunda Belirlenen Alt Boyutlar ve Bu Boyutlara Ait İç Tutarlılık Katsayıları

Faktör	Cronbach's Alpha	Guttman	Spearman Brown
I.Boyut	,94	,92	,92
II.Boyut	,86	,83	,83
TOPLAM	,95	,93	,93

Tablo 9'da görüldüğü üzere Öğrenci Algısına Göre Öğretmen Etik Değerler Ölçeği Toplam puanlarının Cronbach's Alpha değerleri .95, Guttman değeri .93 ve Spearman Brown değeri .93 olmuştur.

Öğrenci Algısına Göre Öğretmen Etik Değerler Ölçeği I.alt boyutun en yüksek iç tutarlılık katsayısı Cronbach's Alpha ile elde edilmiştir (.94). En düşük iç tutarlılık katsayısı ise .92 ile Guttman tekniğinden elde edilmiştir.

Öğrenci Algısına Göre Öğretmen Etik Değerler Ölçeği II.alt boyut puanlarının Cronbach's Alphaya dayalı iç tutarlılık katsayısı .86, Guttman değeri .83 ve Spearman Brown değeri .83 olmuştur. Elde edilen bu sonuçlara göre Öğrenci Algısına Göre Öğretmen Etik Değerler Ölçeği Toplam ve alt boyutlarının iç tutarlılığa dayalı güvenirliklerinin de çok yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Madde Güvenirlik ve Geçerlik Katsayıları

Öğrenci Algısına Göre Öğretmen Etik Değerler Ölçeğinin Toplam ve Alt Boyutlarının madde güvenirlik ve geçerliklerinin saptanması işlemi, psikometride madde analiz işlemleri adı altında yer almaktadır.

Madde güvenirlik katsayıları, başlıca iki ayrı yöntem ile belirlenmektedir. Bu bağlamda iki ayrı korelasyon katsayısının hesaplanması gerekmektedir. Bunlar, madde toplam (Item-Total) ve madde kalan (Item Remainder) katsayılarıdır. Madde Toplam katsayısı, testten elde edilen toplam maddeler ile her bir

maddenin arasındaki ilişkiyi göstermektedir. Madde kalan katsayısı ise, testteki her madde ile toplamdan bu maddenin çıkarılması ile elde edilen sonuç arasındaki ilişkiyi göstermektedir (Tavşancıl, 2010). Her iki katsayısının da istatistiksel açıdan en az .05 düzeyinde anlamlı bir sonuç vermesi beklenilmektedir.

Bunların dışında madde geçerliliği için ise madde ayırt edicilik değerlerinin bulunması gerekmektedir. Madde ayırt edicilik değerleri, testin alt ve üst çeyreklerindeki (%27'lik) kişilerin aldıkları puanların birbiriyle ilişkisiz grup t testi ile karşılaştırılması ile elde edilen puanlardır (Büyüköztürk, 2010). Buradaki amaç, o maddeye verilen cevabın alt ve üst gruplar arasında farklılaşmış farklılaşmadığı ve dolayısıyla ayırt etme gücünü ortaya koymaktır. Bu bağlamda toplam puana göre belirlenmiş üst %27 ve alt %27'lik grupların, madde puanları ve toplam puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için bağımsız grup t-testi kullanılmıştır Öğrenci Algısına Göre Öğretmen Etik Değerler Ölçeği toplam ve alt boyutlarının madde güvenirlik ve geçerlik katsayıları tablolaştırılarak aşağıda sunulmuştur.

Tablo 10. Öğrenci Algısına Göre Öğretmen Etik Değerler Ölçeği Maddelerinin Geçerlik ve Güvenirlik Katsayıları

MN	Toplam			I. Alt Boyut			II. Alt Boyut		
	Madde Toplam	Madde Kalan	Madde Ayırde.	Madde Toplam	Madde Kalan	Madde Ayırde.	Madde Toplam	Madde Kalan	Madde Ayırde.
1	,69***	,68***	21,74***	,69***	,71***	24,50***			
2	,62***	,60***	15,96***	,62***	,60***	17,51***			
3	,69***	,69***	20,34***	,69***	,70***	22,32***			
4	,56***	,53***	14,75***	,56***	,53***	15,06***			
5	,72***	,72***	16,55***	,72***	,70***	16,39***			
6	,61***	,57***	16,69***				,64***	,53***	17,54***
7	,71***	,67***	16,00***				,73***	,66***	16,02***
8	,65***	,62***	13,44***				,66***	,60***	13,74***
9	,54***	,47***	12,28***				,59***	,46***	15,26***
10	,72***	,68***	17,87***				,74***	,67***	17,66***
11	,69***	,64***	15,52***				,72***	,65***	16,42***
12	,60***	,55***	14,30***				,65***	,57***	15,37***
13	,73***	,72***	19,41***	,73***	,71***	19,59***			
14	,67***	,62***	17,42***				,69***	,59***	20,29***
15	,63***	,59***	14,26***				,66***	,58***	14,17***
16	,62***	,57***	15,05***				,63***	,54***	15,65***
17	,75***	,73***	21,69***	,75***	,72***	21,99***			
18	,72***	,70***	17,81***	,72***	,69***	18,70***			
19	,76***	,75***	22,85***	,76***	,75***	23,39***			
20	,77***	,76***	23,04***	,77***	,77***	25,12***			
21	,74***	,73***	15,16***	,74***	,72***	15,48***			
22	,77***	,75***	23,01***	,77***	,75***	23,85***			
23	,77***	,76***	24,31***	,77***	,76***	24,69***			
24	,64***	,62***	16,83***	,64***	,63***	18,96***			
25	,49***	,44***	10,04***				,53***	,42***	11,77***
26	,73***	,71***	21,16***	,73***	,71***	21,88***			
27	,51***	,48***	13,24***	,51***	,48***	14,30***			
28	,71***	,69***	19,07***	,71***	,69***	19,28***			

29	,64***	,62***	21,40***	,64***	,62***	23,88***
31	,73***	,71***	21,08***	,73***	,72***	22,86***

Tablo 10'da görüldüğü üzere, ölçeği oluşturan her bir maddenin toplam puanla ilişkili olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan Pearson analizi sonucunda maddelerin toplam puanla anlamlı şekilde ilişkili olduğu ($p < ,001$), aynı zamanda her bir maddenin alt ve üst gruplar arasındaki ayırdediciliğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız gruplar t testi sonucunda gruplar arasındaki farkın anlamlı yani her bir maddenin ayırtedici olduğu saptanmıştır ($p < ,001$).

Tablo 11. Ölçek Toplam Ve Alt Boyut Puanlarının Tanımlayıcı İstatistik Değerleri

	Değer	I. Alt Boyut	II. Alt Boyut	Toplam
N		617	617	617
Art.Ort		3,79	4,24	4,02
Medyan		4,00	4,45	4,22
Mod		4,74	4,55	4,87
Std. Sapma		,82	,70	,73
Varyans		,68	,49	,54
Ranj		3,79	4,00	3,89
	25 (Düşük)	3,31	3,90	3,62
Percentil	50 (orta)	4,00	4,45	4,22
	75 (yüksek)	4,47	4,72	4,59

Tablo 11'de Öğrenci Algısına Göre Öğretmen Etik Değerler Ölçeğinin Toplam ve Alt Boyutları puan ortalamalarına ilişkin tanımlayıcı istatistik değerleri verilmiştir. En yüksek aritmetik ortalama 4.24 ile II. alt boyuttan elde edilmiştir. En düşük ortalama ise 3,79 ile ölçeğin I. Alt boyutuna aittir. Tüm ortalama değerleri, öğrenci algısına göre öğretmenlerin etik değerlere ortalamasının üstünde sahip olduğunu göstermektedir. Bu araştırmadan sonra, Öğrenci Algısına Göre Öğretmen Etik Değerler Ölçeğini kullanacak araştırmacıların ve uygulayıcıların puanları, percentil değerlerine göre yorumlamaları gerekmektedir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu araştırmada, ilköğretim öğrencilerinin algısına göre, öğretmenlerin etik değerlere uyma düzeyini ölçen, Öğrenci Algısına Göre Öğretmen Etik Değerler Ölçeği geliştirilmiş ve ölçeğin geçerlik ve güvenirlik hesaplamaları yapılmıştır. Bu amaçla ilk olarak, 31 maddelik bir ölçek hazırlanmış, hazırlanan bu ölçek 617 ilköğretim öğrencisine uygulanmış elde edilen veriler üzerinden analizler yapılmıştır.

Ölçeğin geçerlik çalışmasında ilk iş yapı geçerliliğine bakılmıştır. Buna göre, ölçeğin açılımlayıcı faktör analizi çerçevesinde yapılan Kaiser-Meyer-Olkin Değeri .97 olarak bulunmuş ve bu değer, ölçeğin geçerliğinin sınındığı örneklem büyüklüğünün faktör analizi yapmak için uygun olduğunu göstermiştir. Yapılan

faktör analizi ile özdeğeri 2'nin üstünde toplam 30 maddeden oluşan iki tane alt boyut bulunmuştur. Oluşan boyutların açıklanan toplam varyans miktarı % 50,29'dur. Ayrıca, ölçeğin tüm boyutlarının toplam puanlar ile korelasyonu istatistiksel açıdan .001 düzeyinde anlamlıdır. Buna göre, ölçeğin yapı geçerliğinin yüksek olduğu söylenebilir.

Ölçeğin güvenirlik çalışmasında test-tekrar test güvenirliği ve iç tutarlılık güvenirliği çalışması yapılmıştır. Test-tekrar test güvenirliği çalışmasında, ölçeğin toplam ve alt boyutlarının test-tekrar test güvenirlik katsayıları (r) I. alt boyut .85; II.alt boyut .72; toplam .88 olarak hesaplanmıştır. Sonuçta, ölçeğin toplam ve her bir alt boyutun iki uygulama arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki gösterdiği belirlenmiştir (p<.001). Elde edilen bu sonuçlara dayalı olarak ölçeğin yüksek güvenirliğe sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Ölçeğin toplam ve alt boyutlarının iç tutarlığı, her bir maddenin varyansına dayalı Cronbach's Alpha ve ölçek maddelerinin iki yarıya ayrılmasına dayalı Guttman ve Spearman Brown işlemleri ile belirlenmiştir. Buna göre ölçeğin toplam puanlarının Cronbach's Alpha değerleri .95, Guttman değeri .93 ve Spearman Brown değeri .93 olmuştur. Ölçeği I. alt boyutunda en yüksek iç tutarlılık katsayısı Cronbach's Alpha ile elde edilmiştir (.94). En düşük iç tutarlılık katsayısı ise .92 ile Guttman tekniğinden elde edilmiştir. Yine II. alt boyut puanlarının Cronbach's Alphaya dayalı iç tutarlılık katsayısı .86, Guttman değeri .83 ve Spearman Brown değeri .83 olmuştur. Bu sonuçlar, ölçeğin toplam ve alt boyutlarının iç tutarlılığa dayalı güvenirliklerinin de çok yüksek olduğunu göstermektedir.

Elde edilen bulgular Öğrenci Algısına Göre Öğretmen Etik Değerler Ölçeğinin geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğunu göstermektedir. Geçerliliği ve güvenirliği kanıtlanmış olan bu ölçekle ilköğretim öğrencilerinin görüşlerine göre, öğretmenlerin mesleki etik ilkelere uyma düzeyleri araştırılabilir.

KAYNAKLAR

- Aydın, İ. P. (2006). *Eğitim ve Öğretimde Etik*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Aydın, İ. P. (2002). *Yönetmelik Mesleki ve Örgütsel Etik*. (3.Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Aydın, İ.P. (2011). Öğretmenlik Meslek Etiği. Yayına Hazırlayan: Gönül Akçamete. *Eğitim Bilimleri Bakış Açısıyla Bir Profesyonel Olarak Öğretmen Çalışmayı*, Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara.
- Akarsu, B. (2010). *Felsefe Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: İnkılap Yayınevi.
- Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. (11. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Campbell, E. (2000). Professional Ethics in Teaching: Towards the Development of A code of Practice. *Cambridge Journal of Education*, 30 (2), 203-222.
- Dayanç, T. (2007). *Sınıf Öğretmenliği Aday Öğretmenlerinin Mesleki Etik Konusundaki Görüşleri ve Mesleki Etik İkilimleri Çözümleme Biçimleri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Duke, D.L. (1990). *Teaching: An Introduction*. New York: Mcgraw-Hill

- Gözütok, F.D. (1999). Öğretmenlerin Etik Davranışları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 32 (1-2), 83-99.
- İlgaz, S. ve Bilgili, T. (2006). Eğitim ve Öğretimde Etik. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 119-210.
- İşgüden, B. ve Çabuk, A. (2006). Meslek Etiği ve Meslek Etiğinin Meslek Yaşamı Üzerindeki Etkileri. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9 (16), 59-86.
- Jöreskog, K. G., ve Sörbom, D. (2001). *Lisrel 8: users reference guide*. Chicago: Scientific Software International.
- Karasar, N. (2004). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Kubilay, S. (2003). Etik Daima. *Türkiye Mühendislik Haberleri*, (426), 4.
- Kuzgun, Y. (2000). *Meslek Danışmanlığı*. Ankara: Nobel Yayınları
- Pieper, A. (1999). *Etiğe Giriş*, (Çeviren: Veysel Atayman, Sezer Gönül), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Pelit, E. ve Güçer, E. (2006). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğiyle İlgili Etik Olmayan Davranışlara ve Öğretmenleri Etik Dışı Davranışa Yönelten Faktörlere İlişkin Algılamaları. *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 95-119.
- Örenel, S. (2005). *Öğretmenlerin Mesleki Etik İlkeleri Kapsamındaki Davranışlarının İlköğretim ve Orta Öğretim Öğrencilerinin Algılarıyla Değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özgener, Ş. (2004). *İş Ahlakının Temelleri: Yöneltilmiş Bir Yaklaşım*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Öztürk, S. (2010). The Opinions of Preschool Teachers about Ethical Principles. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 10 (1), 393-418.
- Savran, C. (1993). *Sıfat Listesinin (Adjective Check List) Türkiye Koşullarına Uygun Dilsel Eşdeğerlilik, Geçerlik, Güvenirlik ve Norm Çalışması ve Örnek Uygulama* (Yayınlanmamış Doktora Tezi) M.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri, İstanbul.
- Schermelleh-Engel, K., and Moosbrugger, H., (2003). Evaluating The Fit of Structural Equation Models: Tests of Significance and Descriptive Goodness-of-Fit Measures. *Methods of Psychological Research Online*, 8 (2), 23-74.
- Şahin, A. E. (2004). Meslek ve Öğretmenlik. V. Sönmez, (Ed.), *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. İçinde (279). Ankara: Anı Yayıncılık
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve Davranışsal Ölçümlerde Güvenirlik ve Geçerlik*. (1.Baskı). Ankara: Seçkin Yayınları
- Tavşancıl, E. (2010). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*. (4. Baskı). Ankara: Nobel yayın Dağıtım
- Turgut, N. (2010). *Devlet İlköğretim Okullarında Görev Yapan Yönetici Ve Öğretmenlerin Mesleki Etik Sorununa Karşı Meslek Örgütlerinin Yaklaşımı (Nitel Bir Çalışma)* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Uğurlu, C. T. (2008). Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Öğretmenlerinin Etik Davranışlarına İlişkin Algıları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16 (2), 367- 378.
- Yaman, E., Çetinkaya Mermer, E. ve Mutlugil, S. (2009). İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Etik Davranışlara İlişkin Görüşleri: Nitel Bir Araştırma. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 7(17), 93-108.
- Yaşaroğlu, F. (2007). Bir Meslek Olarak Öğretmenlik. D. Ekiz, (Ed) ve H. Durukan, (Ed.), *Eğitim Bilimine Giriş*. İçinde (255). İstanbul: Lisans Yayıncılık

SUMMARY

Teaching is a professional occupation. Occupation is overall activities that have determined rules by society, based on knowledge and skills come from education and cover ethical values in order to produce beneficial materials and services for people and to coin (Kuzgun, 2000). One of the elements of a perfect occupation is having ethical values and principles that are already accepted by society. Ethics shows how to arrive at a decision that something is good and right but not what is good and right.

Concept of occupational ethics has come into existence because of increasing ethical problems and realizing existing problems. Occupational ethics sets out rules and standards that is required to obey regarding what is right and what is wrong. One of the most important features of occupational ethics put forward that all people who works at the same profession have to act according to their behaviour rules wherever in the world. In this context, teachers have to behave on suitably about ethical principles of teaching and have to know what their responsibilities are (Ilgaz, 2006).

As such, the number of instruments which measure teachers' ethical values in terms of student view is very limited. It is expected that development of a standard measurement scale can fill out this space. For this purpose, it is tried to develop a valid and reliable instrument measuring teachers' abiding levels to ethical values according to the elementary students' perceptions.

In the study, survey method is used. Study group consisted of 617 students attending 6 elementary schools' 4, 5, 6, 7, and 8th grades in county of Artvin central district in 2010-2011 academic year. Teachers' Ethical Values Scale According to Student Perceptions consisted of 30 items, developed by the researchers for gaining data is used for the research.

Firstly, structure validity of the scale was analysed. For this aim, Kaiser-Meyer-Olkin Value which is done in the frame of explanatory factor analysis was found. This value is .97. When this value is over .50; it indicates that sample size which is tested of scale's validity is suitable for factor analysis.

Because of Barlett test's statistically significant result at the level of .001, it is seen that a multidimensional feature on population parameter of feature that is measured by scale. Two bottom dimensions which has eigen value over 2 are found by factor analysis. Total variance quantity of those dimensions that is explained is 50,29%. In a test that has structure validity, it needs to be over 40% of total variance that explains of all bottom dimensions of the test (Büyükoztürk, 2010; Tavşancıl, 2005). Thus, it can be said that structure validity of the scale is high.

When an item's factor load is over 30, item can be located on a factor (Büyükoztürk, 2010). It is seen that factor load values of all articles on scale are 0,45 and higher. As such, scale consists of total 30 articles. There are 19 articles (1, 2, 3, 4, 5, 13, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 27, 28, 29, 31) on bottom dimension of "Occupational Responsibility". And also there are 11 articles (6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 25) on bottom dimension of "Occupational Competence". Furthermore, a correlation between all dimensions of scale and total points is statistically significant at level of ,001. Correlation coefficient among all bottom dimensions of scale is .65 and statistically significant at the level of .001. This is an important finding that approves structure validity of the scale.

Test-retest reliability and internal coherence reliability study were tested for scale's reliability. Pearson multiplication moment correlation analysis were realized among results of pre and post test practices on study of test-retest reliability.

Reliability coefficient (r) of test-retest of total and bottom dimensions of scale are calculated as I.bottom dimension .85; II.bottom dimension .72; total .88. As result, statistically a significant relation is determined between two practice total and each bottom dimension ($p<.001$). It is concluded that scale has a high reliability based on these results.

Total and bottom dimensions of scale's internal coefficient is determined by based on cronbach alpha based on variances of each item and based on Guttman and Spearman Brown procedures separation of two halves of scale articles.

According to this determination, Cronbach alpha values of scale' total points are $\alpha=.95$, Guttman value is .93; and Spearman Brown value is .93. On I.bottom dimension of scale, the highest internal coherence coefficient is gained by Cronbach alpha (.94). The lowest internal coherence coefficient is gained by Guttman tecnique as .92.

Even so, cronbach alpha based on internal coherence coefficient of II.bottom dimension points' is .86; Guttman value is .83; and Spearman Brown value is .83. These results show that reliabilities based on internal coherence of scale's total and bottom dimensions are also very high.

In this study, Teachers' Ethical Values Measure Scale According to Student Perceptions Scale is developed to measure levels of teachers' ethical values measure according to student perceptions and it's validity and reliability is calculated. According to this calculation, the scale has two factors and explained total variance quantity of two factors are 50,29%. Reliability coefficient (r) of test-retest of total and bottom dimensions of scale are calculated as I.bottom dimation .85; II.bottom dimension .72; total .88. Furthermore, Cronbach alpha

values total points of scale are .95; Guttman value is .93; and Spearman Brown value is .93.

These findings show that Teachers' Ethical Values Measure Scale According to Student Perceptions is valid and reliable. It can be used on elementary school students to search levels of teachers' occupational ethical principles.

EK-1: Öğrencilerin Algılarına Göre, Öğretmenlerin Mesleki Etik Kurallarına Uyuma Düzeyleri Ölçeği

A.CİNSİYET 1. Kız () 2. Erkek ()	B. SINIF 1. 4, 5 () 2. 6, 7, 8 ()				
	Hiç	Az	Orta	Çok	Pek çok
Öğretmenleriniz aşağıda belirtilen maddelere ne düzeyde uygun davranmaktadır?	1	2	3	4	5
1. Öğretmenlerimiz hepimize eşit davranırlar.					
2. Öğretmenlerimiz bizi olduğumuz gibi kabul ederler.					
3. Öğretmenlerimiz, bizlere karşı adaletli davranırlar.					
4. Öğretmenlerimiz bizlere eşit söz hakkı verirler.					
5. Öğretmenlerimiz hoşgörülüdürler.					
6. Öğretmenlerimiz sabırlıdırlar.					
7. Her konuda öğretmenlerimize güveniniz.					
8. Öğretmenlerimiz bize hep doğruları söylerler.					
9. Öğretmenlerimiz sır tutarlar.					
10. Öğretmenlerimiz belirlenen sınıf kurallarına uygun davranırlar.					
11. Öğretmenlerimiz, bizlere sağlıklı ve güvenli bir ortam sağlarlar.					
12. Öğretmenlerimiz, okul araç gereçlerini tasarruflu kullanırlar.					
13. Öğretmenlerimiz bizimle yeterince ilgilenirler.					
14. Öğretmenlerimiz çeşitli ihtiyaçlarımızı karşılamaya çalışırlar.					
15. Öğretmenlerimiz mesleğini severek yapmaktadırlar.					
16. Öğretmenlerimiz vaktinde derse girerler.					
17. Öğretmenlerimiz dersi büyük bir zevkle işlerler.					
18. Öğretmenlerimiz dersi amacına uygun olarak işlerler.					

19. Öğretmenlerimiz bize karşı kibar davranırlar.					
20. Öğretmenlerimiz bize karşı sevecen davranırlar.					
21. Öğretmenlerimiz saygıyı hak ederler.					
22. Öğretmenlerimiz bizi mutlu etmek için elinden geleni yaparlar.					
23. Öğretmenlerimiz kendimizi ifade etmemize fırsat verirler.					
24. Öğretmenlerimiz bizim hata yapabileceğimizi kabul ederler.					
25. Öğretmenlerimiz bize ismimizle hitap ederler.					
26. Öğretmenlerimiz isteklerimizi bastırma yerine bizi anlamaya çalışırlar.					
27. Öğretmenlerimiz bizi değil davranışlarımızı eleştirirler.					
28. Öğretmenlerimiz haklı olduğumuz durumlarda bizi desteklerler.					
29. Öğretmenlerimiz hata yaptığında bizden özür dilerler.					
30. Öğretmenlerimiz konuşmalarında yargılayıcı değil, açıklayıcı dil kullanırlar.					